

**Кумарівська ЗОШ І-ІІІ ступенів
Первомайської районної ради
Миколаївської області**

***Формування
ключових компетентностей учнів
засобами ІКТ***

**Опис досвіду роботи
Лукас Лесі Сергіївни,
учителя історії Кумарівської ЗОШ І-ІІІ
ступенів,
спеціаліста другої категорії**

2017

Укладач: Пукас Леся Сергіївна, вчитель історії Кумарівської ЗОШ І-ІІІ ступенів, вчитель ІІ кваліфікаційної категорії

Рецензент: Бончковська Катерина Михайлівна, вчитель української мови та літератури Кумарівської ЗОШ І-ІІІ ступенів, вчитель вищої кваліфікаційної категорії, старший вчитель

Рекомендовано педагогічною радою Кумарівської ЗОШ І-ІІІ ступенів, протокол № 3 від 12.01.2017 року

Відповідальний за випуск: Пукас Леся Сергіївна

В даній брошурі описано педагогічний досвід вчителя історії Кумарівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Пукас Лесі Сергіївни. Автор ділиться досвідом щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках історії з метою формування ключових компетентностей учнів.

Посібник призначений для вчителів загальноосвітніх шкіл.

Актуальність досвіду

Проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) із метою формування ключових компетентностей школярів є однією з найбільш актуальних проблем сучасної освіти. Від її розв'язання залежить ефективність навчальної діяльності, розвиток інтересу до навчання.

Впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій забезпечує подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Найближчі перспективи розвитку методики викладання історії Пукас Л.С. пов'язує із запровадженням у навчальний процес сучасних інформаційних, зокрема, комп'ютерно-орієнтованих і телекомунікаційних технологій, які відкривають нові шляхи формування ключових компетентностей учнів, надають широкі можливості для подальшої диференціації навчання, всебічної реалізації творчих, пошукових, особистісно зорієнтованих, комунікативних форм навчання, підвищують його ефективність. Саме тому своєю методичною проблемою Леся Сергіївна обрала питання «Формування ключових компетентностей учнів засобами ІКТ».

Провідною ідеєю досвіду є поєднання традиційних методів навчання та сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які сприяють вирішенню проблеми змісту навчання історії, значно підвищують рівень мотивації навчання, розширюють можливості самостійної навчальної діяльності учнів у процесі вивчення курсу історії.

Науково-теоретична база

Дидактичні проблеми і перспективи використання інформаційних технологій у навчанні досліджувала І. В. Роберт, психологічні основи комп'ютерного навчання визначив Ю. І. Машбіц, систему підготовки педагога до використання інформаційної технології в навчальному процесі запропонував і обґрунтував М. І. Жалдак. Американському вченому С. Пейперту належить ідея "комп'ютерних навчальних середовищ", на якій базується більшість сучасних

навчальних комп'ютерних програм. Він досліджував можливості комп'ютера як засобу для розвитку розумової діяльності учнів.

У працях Ю.О. Жука, Н.В. Апатової, В.В. Лапінського зазначається, що одним із шляхів активізації діяльності школярів є застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які зможуть зробити процес здобуття освіти більш гнучким, індивідуалізованим і одночасно нададуть змогу учням використовувати глобальні ресурси для навчання, спілкуватися та обмінюватися досвідом з учнями інших міст, країн тощо. Питанням застосування інформаційно-комунікаційних технологій присвячені також праці З.А. Бешенкова, Б.С. Гершунського, Р.С. Гуревича, М.В. Захарової, М.Ю. Кадемії, Н.В. Морзе.

Реалії впровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес відображені в публікаціях вітчизняних учителів-практиків: О. Богачук, О. Нечитовської, В. Проценко, О. Тасенко, З. Хаблак, І. Хом'як.

Технологічне підґрунтя

Для формування життєвих компетентностей учнів вчитель практикує традиційні та інноваційні технології організації навчальної діяльності. Перевагу надає особистісно зорієнтованому навчанню, основи якого висвітлено в дидактичних працях І.С. Якиманської, методичних посібниках Г. П. Гузика. Ця технологія сприяє індивідуалізації навчання, здійсненню диференційованого підходу, самовираженню, самореалізації особистості. Керуючись методичними порадами Л. Скуратівського, Г. Шелехової, Леся Сергіївна використовує інформаційно-комунікативні технології.

Для цілісної подачі навчального матеріалу через текст, графіку, аудіо-та відеоінформацію, анімацію вчитель використовує мультимедійні технології. Створені презентації, фільми роблять інтегровані уроки й позакласні заходи цікавими та яскравими.

Технологія „Портфоліо” розкриває динаміку особистісного розвитку учня та допомагає відстежити результативність його діяльності як у кількісному, так і якісному складниках.

Вид досвіду

За інноваційним потенціалом досвід носить комбінаторний характер, оскільки передбачає конструктивне поєднання, інтеграцію сучасних педагогічних технологій та методик, спрямованих на розвиток особистості. Це дозволяє вчителю самому творчо інтерпретувати різні підходи до організації навчально-виховного процесу, а не заглиблюватися в суть тільки однієї технології.

Сутність досвіду

Інформаційні технології, що розглядаються як один з компонентів цілісної системи навчання, не тільки полегшують доступ до інформації, а й відкривають можливості варіативності навчальної діяльності, її індивідуалізації та диференціації, дозволяють по-новому організувати взаємодію всіх суб'єктів навчання.

Впровадження цих технологій в навчальний процес дозволяє активізувати процес навчання, реалізувати ідеї розвиваючого навчання, підвищити темп уроку, збільшити обсяг самостійної роботи учнів.

Широкі можливості ІКТ, якісний підбір програмного забезпечення з предмета дозволяє вчителю використовувати персональний комп'ютер на уроках, активізуючи таким чином навчальний процес. Адже використання різноманітних форм наочності, у вигляді таблиць, схем, опорних конспектів, які демонструють не тільки статичну інформацію, але і різні мовні явища в динаміці із застосуванням кольору, графіки, ефекту мерехтіння, звуку, «оживлення» ілюстрацій (це якісно новий рівень застосування пояснювально-ілюстративного і репродуктивного методів навчання), використання відеосюжетів та демонстраційних презентацій розвиває уяву, абстрактне мислення вихованців, підвищує інтерес до досліджуваного навчального матеріалу і предмету в цілому.

Отже, грамотне, обґрунтоване використання ІКТ сприяє підвищенню ефективності якості навчання та сформованості ключових і предметних компетентностей школярів.

Інформаційно-комунікативні технології Леся Сергіївна використовує на всіх етапах уроку: при поясненні нового матеріалу, закріпленні, повторенні, контролі знань, умінь, навичок. При цьому для школяра комп'ютер виконує різні функції: учителя, робочого інструмента, об'єкта навчання, ігрового середовища.

На етапі актуалізації опорних знань вчитель використовує та реалізує за допомогою ІКТ прийом новизни (додає в зміст навчального матеріалу цікаві відомості, факти, історичні дані, запрошує учнів до віртуальної подорожі) та прийом здивування, в основі якого лежить збудження інтересу до вивчення історії.

Окрім того, на цьому етапі уроку Пукас Л.С. проводить історичні диктанти, залучає дітей до перегляду ілюстрацій та відео. Застосовує інтерактивні вправи «Розв'яжи кросворд», «Збери пазли», «Історичне лото» тощо (*додаток 1*).

Тему й мету уроку представляє на слайдах. Хоч би якою складною для сприймання не була тема уроку, вона стане цікавою, якщо навчальний матеріал на екрані подати із застосуванням комп'ютерних ефектів. Усе це дає змогу подолати пасивність, інертність учнів, оптимально організувати самостійну роботу і забезпечити свідоме засвоєння теми, а також виробити компетентне ставлення дітей до комп'ютера як до інструмента професійної діяльності людини (*додаток 2*).

На етапі вивчення нового матеріалу вчитель бере на себе роль координатора, який керує навчальним процесом. Навчальний матеріал опрацьовується (вивчається) з використанням комп'ютера, причому взаємодія відбувається на всіх каналах сприйняття «текст-звук-відео-колір»; відбувається робота з поняттями, невеликими текстовими фрагментами, що містять навчальну інформацію, відеосюжетами, аудіозаписами, фото, таблицями, схемами, картами. Форми роботи на уроці Леся Сергіївна практикує різноманітні (*додаток 3*). З метою створення сприятливих умов для самостійного спостереження, збору додаткової інформації вона запрошує учнів відвідати віртуальну екскурсію в онлайн-режимі (відеорозповідь про музеї та історичні місця, пов'язані з життям історичних постатей)

Ці екскурсії мають певні переваги. Вони роблять урок цікавим, змістовним, розширюють кругозір учнів; розвивають спостережливість, здатність бачити красу реальної дійсності; надають можливість повторного перегляду.

Досвід показує, що велике враження справляють на дітей і навчальні документально-біографічні фільми про різних історичних особистостей, розповіді про картини.

Учні на уроках Лесі Сергіївни не просто споглядають якусь презентацію чи відеоролик, а ще й виконують заздалегідь запропоновані завдання. Вони записують основні факти, дати або складають тезисний чи простий план, а це, в свою чергу, розвиває загальнонавчальні вміння і навички.

Безцінним матеріалом для активізації пізнавальної діяльності та мотивації навчання є й використання фрагментів мультиплікаційних фільмів (особливо в 5-7 класах).

Демонстрація фільмів дозволяє:

- акцентувати увагу на певній проблемі;
- інформувати про шляхи вирішення проблеми;
- провести порівняльний аналіз.

Працюючи з мультимедійними технологіями, вчитель має безмежний простір для їх реалізації.

Використання засобів мультимедіа з метою повторення, узагальнення та систематизації знань не тільки допомагає створити конкретне, наочно-образне уявлення про предмет, явище чи подію, які вивчаються, але й доповнити відоме новими даними. Використання комп'ютера дозволяє організувати індивідуальну або групову роботу (створення проєктів) (*додаток 4*).

Дослідницький, творчий, пошуковий характер діяльності дають можливість дітям виявити особистісне ставлення до історичних фактів, подій та явищ. Можна використати завдання проблемного характеру, розвивальні ігри, тренінги, навчальні тренажери (*додаток 5*).

Застосування на уроці комп'ютерних тестів і діагностичних комплексів дозволяє вчителю за короткий час отримати об'єктивну картину рівня засвоєння навчального матеріалу у всіх учнів і своєчасно його скоректувати.

З метою закріплення вивченої теми чи для перевірки рівня засвоєння матеріалу Леся Сергіївна пропонує учням відеофрагменти, ілюстрації, карти, які потрібно озвучити, використовує прийоми: «Так-ні», «Продовж речення», «Знайди помилку» тощо.

Формуванню навичок самостійної роботи з новою інформацією сприяє й підготовка домашніх завдань, під час виконання яких учні залюбки створюють презентації, колажі, складають схеми та таблиці, діаграми, кросворди, добирають ілюстрації, працюють над самостійним створенням тестових завдань.

У сучасній школі необхідно знищити бар'єр непорозуміння між учнями, учителями, комп'ютером і сучасними мультимедійними засобами. Сучасна техніка повинна перетворитися в такий же простий у використанні інструмент, як підручник і олівець. І тільки тоді використання інформаційно-комунікаційних технологій буде служити потужним двигуном для оптимізації навчального процесу.

Результативність

Упровадження ІКТ у навчально-виховний процес демонструє чітко виражену тенденцію до позитивних зрушень. Завдяки їх використанню підвищилася ефективність уроків історії, як результат – активізувалася навчальна діяльність учнів: принцип «мушу вчитися» поступово змінюється на якісно новий – «хочу вчитися». Зростає інтерес до історії як до шкільного предмета. Підвищилася результативність участі школярів у конкурсах, інтелектуальних змаганнях, позакласних заходах. Уже декілька років поспіль учні Лесі Сергіївни є учасниками та переможцями II (районного) та III (обласного) етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії.

Значно розвинулися навички самостійної та спільної діяльності учнів: вони готові до співпраці у парах та у групах, уміють висловлювати власну думку та враховувати думку опонента, готові змінити свої власні аргументи за наявності

переконливих контраргументів, навчені працювати із різноманітними джерелами інформації, в т.ч. і з інтернет-мережею, мають навички їх опрацювання та оцінювання з точки зору важливості і необхідності для побудови власного висловлювання.

Звичайно, використання інформаційних технологій не розв'яже всіх питань як в освіті, так і в повсякденному житті. Але вони в змозі допомогти вчителю найбільш ефективно використати навчальний час занять та час підготовки до уроку, а також забезпечити молоде покоління знаннями, уміннями та навичками і, найголовніше, — навчити їх вчитися, виживати в цьому інформаційному світі, світі швидких змін...

Література

1. Баханов К. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі . – Запоріжжя, 2000.
2. Баханова К. Традиції та інновації в навчання історії в школі . – Запоріжжя, 2000.
3. Власов В. Методика тематичного контролю навчальних досягнень учнів з історії в контексті компетентнісно – орієнтованого навчання. Історія в школах України. – 2007.№6.
4. Власов В. Яким має бути сучасний урок історії. Історія в школах України. – 2008. №1.
5. Державний стандарт освіти. Освіта. – 2004. - 20 січня.
6. Державний стандарт освіти. Освіта. – 2011.- 23 листопада.
7. Інтернетресурси.
<https://docs.google.com/presentation/d/1IdBO6ALsNGE04Yc7r2gfXMgoSC-HkVqLVR9CR4KS4Cc/edit>
<http://timso.koippo.kr.ua/hmura11/vykorystannya-informatsijno-komunikatsijnyh-tehnolohij-na-urokah-istoriji/>
<https://historyivankozak.nethouse.ua/articles/263582>
http://elenaperexodova.blogspot.com/2014/11/blog-post_85.html
http://korzun.at.ua/index/vikoristanna_ikt/0-24
8. Левітас Ф. Л. Методика викладання історії . – Харків, 2007.
9. Мокрогуз П. О. Інноваційні технології на уроках історії. – Харків, 2005.
10. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник. - К.: Видавництво А.С.К., 2004.
11. Пометун О.І., Фрейман Г.О. Методика навчання історії в школі. – К.: Генеза, 2006.
12. Фідря О. Як розвивати знання. Історія в школах України. 2005. №4, 8.

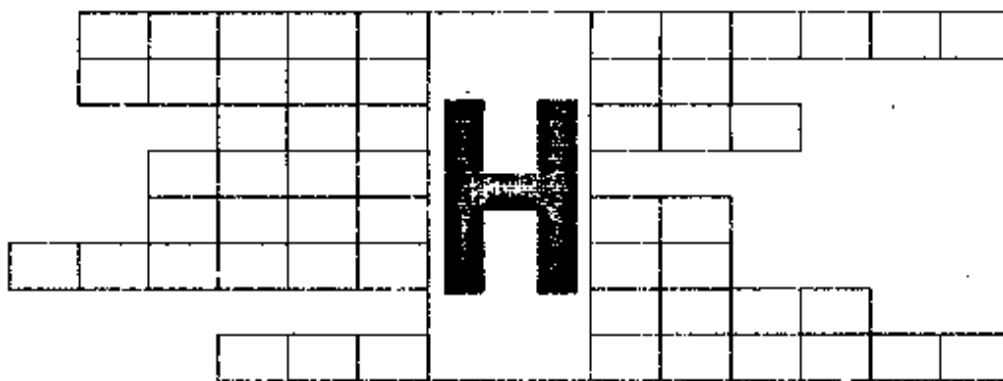
Історія України. 8 клас

Тема уроку: «Початок національно-визвольної війни українського народу»

IV. Узагальнення та систематизація знань

*Розгадування кросвордів**Кросворд 1*

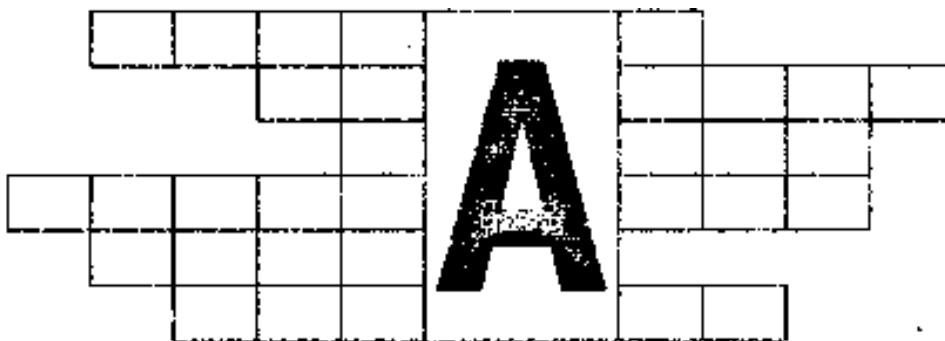
Прочитайте прізвища героїв Національно-визвольної війни. Літера **Н** спільна для всіх прізвищ.

(Хмельницький, Кривоніс, Чернята, Богун, Вериняк, Морозенко, Нечай, Лісницький)

Кросворд 2

Тут можна прочитати прізвища героїв Національно-визвольної війни. Але для них є спільною літера **А**.

(Пушкар, Гладкий, Ганжа, Джеджалій, Крива, Небаба)

Історія України. 7 клас

Тема уроку: «Слов'янські племена – предки українців – напередодні утворення держави».

I. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ

Завдання.

Розв'яжіть ребус і прочитайте назву давніх племен — наших предків.

Історія України. 5 клас

Тема уроку «Історія як наука» (5 клас)

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Розгадайте ребус і дайте визначення поняття. (Історія)

Історія України. 8 клас

Тема уроку: «Передумови та початок Національно-визвольної війни»

II. Оголошення теми та мети уроку

Тема. Передумови та початок Національно- визвольної війни

Мета уроку:

Розширити уявлення учнів про передумови та причини початку Національно-визвольної війни, про значення постаті Б.Хмельницького та його соратників у цій війні;
сприяти виробленню в учнів умінь встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; розвивати пізнавальний інтерес, навички дослідницької роботи, уміння працювати в парах, аналітичність, комунікативність; виховувати інтерес до історичного минулого свого народу.

Після проведення уроку учні

знають:

- передумови та причини Національно-визвольної війни українського народу;
- значення постаті Б.Хмельницького та його соратників у цій війні;
- причини та умови Зборівського договору;
- визначення основних термінів.

Вміють:

- застосовувати та пояснювати на прикладах вивчені терміни;
- характеризувати діяльність Б.Хмельницького та його соратників у цій війні;
- складати хронологічну таблицю подій першого етапу Національно-визвольної війни;
- показувати на карті основні напрямки походів і битв Національно-визвольної війни;

Історія України. 10 клас

Тема уроку «Голодомор 1932-1933 рр. в Україні»

III. Вивчення нового матеріалу

Учитель: Пропоную Вашій увазі кадри з фільму «Жнива розпачу», де ви побачите і почуєте про великий голод (злочин проти всього українського народу) з уст тих, хто пережив те лихоліття.

Демонстрація кадрів з фільму "Жнива розпачу"

Далі учні діляться своїми враженнями та роздумами стосовно почутого.

Історія України. 11 клас

Тема уроку: «Екологічний стан України. Чорнобильська катастрофа»

III. Вивчення нового матеріалу.

Учитель:

26 квітня 2012 року виповнилося двадцять шість років з дня аварії на ЧАЕС. З тих пір це слово всесвітньо відоме – «Чорнобиль» означає екологічну катастрофу, чий жахливий масштаб і наслідки викликають глибокі потрясіння. З тих пір про цю страшну подію написано чимало творів, знято фільмів, складено пісень. Пропоную переглянути фрагмент фільму «Чорнобиль. Загублений світ» та дати відповідь на питання чи можна було якось попередити цю трагедію.

Перегляд фільму.

Тема проекту: «Село Кумарі: від минулого до сьогодення»

Мета: проаналізувати життя мешканців села Кумарі в різні історичні періоди; сприяти виробленню учнями самостійного висновку про місце історії рідного села в історії українського народу; на основі набутих знань та умінь розвивати навички самостійного опрацювання історичних джерел, аналізу досліджень істориків, що дотримуються протилежних позицій в оцінці історичних подій; розвивати вміння працювати в групах та давати власну оцінку історичних явищ і подій, діяльності історичних осіб; виховувати ціннісні орієнтири, толерантне ставлення до історичної пам'яті односельчан.

Тип проекту: дослідницький, груповий.

Форма вираження проекту: круглий стіл.

Термін виконання: два тижні.

Обладнання: мультимедійна презентація, історичні документи, свідчення очевидців подій, фото-документи.

Структура проекту

- I.** Пошуковий – визначення теми проекту, пошук та аналіз проблеми, постановка мети, обговорення методів дослідження.
- II.** Аналітичний – аналіз вхідної інформації. Пошук оптимального способу дослідження мети проекту, побудова алгоритму діяльності. Покрокове планування роботи.
- III.** Практичний – виконання запланованих кроків, оформлення остаточних результатів.
- IV.** Презентаційний – підготовка і проведення презентації проекту.
- V.** Контрольний – аналіз результатів, корекція, оцінювання якості проекту, рефлексія.

Хід проекту

I. Пошуковий етап.

Вчитель визначає тему, приблизний хід роботи і висуває пропозицію перед учнями дослідити її за допомогою методу проектів. Вводить учнів у тематичне

поле проблеми. Учні придумують назву проекту, мету, формулюють ключове питання, розробляють тематичні питання, обговорюють методи дослідження. Прийшовши до спільної згоди, вирішують провести проектне дослідження на основі аналізу історичних джерел у формі круглого столу. Вчитель наголошує на методиці роботи з історичними джерелами, послідовності ведення круглого столу.

II. Аналітичний етап.

Вчитель пропонує учням об'єднатися у групи, кожна з яких отримує завдання для дослідження: дослідити та опрацювати історичні джерела інформації, літературні твори, історичні праці, опитати жителів села про його минуле.

- 1 група. Період Польського володарювання.
- 2 група. Радянська влада в селі. Голодомор 1922-1923 рр.
- 3 група. Роки Великої вітчизняної війни.
- 4 група. Післявоєнна відбудова села.
- 5 група. Релігійне життя села.
- 6 група. Видатні постаті села.

III. Практичний етап.

Учні в групах підбирають та досліджують історичні джерела інформації, літературні твори, історичні праці та опитують жителів села відповідно до своєї теми. Зібрані матеріали опрацьовують, виділяючи необхідні. Формулюють висновки щодо досліджуваного матеріалу. Вчитель проводить консультації, з'ясовує, чи правильно учні зрозуміли, що від них вимагалось, чи немає повторення інформації тощо.

IV. Презентаційний етап.

Круглий стіл

I. Організаційний момент.

Учасники проекту займають місця відповідно до групи, в якій працювали.

2. Актуалізація опорних знань, умінь та навиків. Методичний прийом: фронтальне опитування.

3. Мотивація навчальної діяльності учнів.

4. Інтерактивна частина. Захист проекту.

За допомогою проектора на мультимедійному екрані з'являються слайди:
1) тема і назва проекту; **2)** мета та очікувані результати; **3)** ключове та тематичні питання; **4)** правила ведення диспуту.

Вчитель пропонує розпочати засідання і відповідно послідовно представити та обговорити тематичні питання мовою історичних джерел. Вчитель спостерігає за роботою в групах, за ходом думок учасників круглого столу.

5. Узагальнення та систематизація знань, умінь та навиків.

6. Контрольний етап.

Вчитель за наперед визначеними критеріями аналізує результати проекту, оцінює якість дослідницької роботи учнів в групах.

З метою оцінювання кожного учасника проекту та його ставлення до методу проекту вчитель проводить рефлексію.

Вчитель представляється учнем, який щойно зайшов до класу та зацікавився справою, якою займалися учасники. Оскільки він пропустив основну частину проекту, то звертається за допомогою до учнів, щоб вони пояснили йому, що означає поняття проект. Далі він запитує про те, які питання їм вдалося вирішити за допомогою методу проектів. Яка участь кожного у кінцевому результаті? Які труднощі виникли під час його реалізації, чого можна було б уникнути?

Історія України. 8 клас

Тема уроку: «Передумови та початок Національно-визвольної війни»

IV. Узагальнення та систематизації знань

3. Початок Національно-визвольної війни.

Учитель розподіляє клас на мікрогрупи для опрацювання перебігу головних битв війни (с.94, 95, 97, 98 підручника).

1 група – вивчає битву під Жовтими Водами;

2 група – Корсунську битву;

3 група – Пилявецьку битву;

4 група – облогу Львова.

Протягом короткого часу учні в мікрогрупах заповнюють таблицю, яку підготував вчитель. Визначають доповідача, який протягом хвилини захистить результати діяльності групи.

	Українські війська	Супротивник
Назва держави		
Дата битви		
Місце битви		
Історична назва битви		
Кількість військ		
Союзники		
Очільники війська		
Результати битви		
Наслідки битви		

Учитель. Ставить запитання доповідачам про історичне значення битви, яку він розглядає. Допомагає правильно сформулювати відповідь. Робить підсумок про те, що талант гетьмана, помножений на масовий героїзм народу, зробив можливим переможне завершення першого періоду війни.

Всесвітня історія. Історія України. 6 клас

Тема уроку «Відлік часу в історії стародавнього світу»

III. Вивчення нового матеріалу.

Розв'язати історичні задачі та позначити результати на стрічці часу.

- 1) Філософ Арістотель жив у 384—322 рр. до н. е., математик і фізик Архімед — у 285—212 рр. до н. е. Хто з цих славетних людей жив раніше?
- 2) За легендою, Рим був заснований у 753 р. до н. е. Скільки років тому відбулася ця подія?
- 3) Міста Пантікапей і Ольвія (грецькі міста-держави на території сучасної України) були засновані в VI ст. до н. е.; місто Київ було засноване в V ст. н. е. Скільки століть відділяють ці події?
- 4) Філософ Сократ жив у 470—399 рр. до н. е. Чи міг він бути свідком Саламінської битви, яка відбулася 480 р. до н. е.?
- 5) Піраміди Хеопса в Єгипті були збудовані близько 2600 р. до н. е. У якому тисячолітті це відбулося?
- 6) У 395 р. Римська імперія розділилася на Західну і Східну. Скільки років тому це відбулося?

Учені домовилися вважати за початок часу в історії – Різдво Христове, від цієї дати почали лічити роки нашої історії. Час, що минув до народження Ісуса, називається “до нашої ери” (або “до Різдва Христового”)

Історія України. 9 клас

Тема уроку: «Наддніпрянська Україна у системі міжнародних відносин в першій половині XIX ст.»

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Учні працюють з картками.

Картка 1. Україна в російсько-турецькій війні 1806—1812 рр.

1) Розв'яжіть хронологічну задачу.

Рік, у якому російські війська розбили на Дунаї під Рущуком основні сили турецької армії - рік оголошення Туреччиною війни Росії + рік укладення перемир'я між Росією та Туреччиною = _____.

Яка подія відбулася в цей рік в контексті російсько-турецької війни?

2) Уявіть себе дослідником, якому потрібно реконструювати уривок тексту про російсько-турецьку війну 1806—1812 рр. Заповніть пропуски в тексті.

Російсько-турецьку війну спричинило прагнення _____ захопити _____ та _____. 18 _____ 1806 р. _____ оголосила війну _____. У середині 1807 р. було укладено _____ але в _____ р. знову розгорнулися _____ дії. У 1811 р. _____ війська під командуванням _____ розбили на Дунаї під Рущуком основні сили _____ армії, що змусило _____ 16 травня _____ р. в _____ підписати з _____ мирний договір.

Картка 2. Україна в планах Наполеона та російсько-французькій війні 1812

р.

1) Офіційний орган французького уряду газета «Публіцист» у номері від 7 грудня 1807 р. писала: «...Із Польщею межує давня козацька країна Україна, одна з найбільших урожайних земель світу, яка своїми багатствами заслуговує на якнайбільшу увагу нашої держави. Тепер, коли справа Польщі розв'язана, прийшла черга до розв'язання справи плідючої „батьківщини Мазепи"».

Коли в Наполеона виникла думка про захоплення українських земель? Чому французький імператор звернув свою особливу увагу саме на Україну? Яка доля чекала Україну, якби плани Наполеона були реалізовані?

2) Розв'яжіть хронологічну задачу.

Рік завершення російсько-французької війни - рік «битви народів» під Лейпцигом + (кількість українських козацьких полків у складі російської армії, що вступили до Парижа = _____.

Які події відбулися у цей рік у контексті російсько-французької війни?

Картка 3. Місце України в російсько-турецькій війні 1828—1829рр.

Визначте причини російсько-турецької війни 1828—1829 рр.

Уявіть себе дослідником, якому потрібно реконструювати текст Адріанопольського мирного договору, підписаного між Росією і Туреччиною 14 вересня 1829 р. в м. Адріанополі. Заповніть пропуски в тексті.

Договір складався із _____ статей і окремого акта. За договором _____ одержала острови в гирлі _____ східний берег _____ моря — від гирла Кубані до північних кордонів Аджарії; фортеці Ахалкалаки та Ахалціхе з прилеглими до них місцевостями. _____ визнала приєднання до _____ основних територій _____ (Грузії, Єреванського, Нахічеванського ханств) і незалежність _____ зобов'язалась надати автономію Сербії, _____, Волощині; сплатити _____ контрибуцію в розмірі 1,5 млн. голландських гульденів. Адріанопольський мирний договір підтвердив право _____ вести вільну торгівлю по всій території _____ свободу плавання для комерційного флоту по Дунаю та протоках (Босфору і Дарданеллах). Договір допоміг визволенню _____ народів від _____ панування.

Картка 4. Азовське козацьке військо.

1) Розв'яжіть хронологічну задачу.

Рік розселення Азовського козацького війська в Катеринославській губернії + рік, до якого наказним отаманом Азовського козацького війська був Й. Гладкий

- рік створення російським урядом українського військового формування — Азовське козацьке військо + друга цифра року, у якому частину козаків було силоміць переселено на Кубань та Північний Кавказ = _____.

Які події відбулися в 1864 р. у контексті існування Азовського козацького війська?

2) Уявіть себе дослідником., якому потрібно реконструювати сторінку підручника, де йдеться про Азовське козацьке військо. Заповніть пропуски в тексті.

У _____ р. _____ уряд створив українське військо формування — Азовське козацьке військо. Спершу воно складалося з _____ козаків Задунайської Січі на чолі з кошовим отаманом _____, які в часи російсько-турецької війни _____ рр. перейшли на бік _____ та утворили _____ . У _____ р. Азовське козацьке військо було розселене в Катеринославській губернії між сучасними містами _____ і _____ . Азовські козаки жили станицями, займалися _____ і _____ . Основним завданням Азовського козацького війська була охорона _____ узбережжя _____ моря. За виконання військової служби козаків звільняли від повинностей і податків. Наказним отаманом Азовського козацького війська до _____ р. був Й. Гладкий. Внутрішнє самоуправління здійснювалося наказним отаманом і військовим правлінням, центр якого розміщувався в станиці _____ а згодом — у _____ . У _____ — _____ рр. частину козаків було силоміць переселено на Кубань та _____ . Невдоволені цими діями царського уряду козаки підняли _____ яке російські війська жорстоко придушили. На підставі указу від 11 жовтня _____ р. Азовське козацьке військо було ліквідоване, а козаків переведено у _____ стан.